

7. Programma Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd

01 juni 2023

Inleiding

Transformatie in het sociaal domein

Het leidende principe in het sociaal domein is de zogenaamde transformatiegedachte. Het doel is de zelfredzaamheid van mensen te versterken en hun participatie te verhogen, waardoor hun sociale en economische situatie verbeteren. Dan neemt de druk op (intensieve) professionele of specialistische zorg of ondersteuning af en blijft er voldoende ruimte voor hen die daadwerkelijk zwaardere vormen van zorg en ondersteuning nodig hebben. Het gaat om het creëren van een nieuwe balans tussen de informele en de formele ondersteuning en zorg en daarnaast om het effectiever maken van de inzet van professionele ondersteuning om het stelsel op termijn houdbaar en betaalbaar te houden. Dit vergt ander gedrag van professionals en inwoners, een andere cultuur bij instellingen en professionals, andere werkwijzen en vooral ook het anders met elkaar omgaan van inwoners/cliënten, professionals, instellingen en gemeenten.

Ambitie: inclusie

Bij meedoen aan het maatschappelijke leven gaat het om betekenisvolle contacten en zinvol bezig zijn (wonen, werken, sporten, vrienden maken en dergelijke). Meedoen heeft een positief effect op de ervaren gezondheid en welzijn van onze inwoners. Het draagt bij aan een gezonde en vitale samenleving waarin iedereen talenten kan ontwikkelen, waar kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien en kansen krijgen, waar inwoners in verbinding staan met elkaar en mee kunnen doen aan het 'gewone' leven. Alle inwoners doen zo lang mogelijk zelfstandig, volwaardig en met een aanvaardbare kwaliteit mee aan de samenleving en worden ondersteund waar nodig. De mens staat centraal, niet de ondersteuningsbehoefte. De mensen moeten op hun krachten worden aangesproken. De Inclusie-agenda betreft meer terreinen dan het sociaal domein, zie daarvoor programma 1.

Krachtenveld

We hebben de afgelopen jaren gemerkt dat de praktijk echter weerbarstig is. De maatschappij is niet maakbaar. Er zijn autonome factoren die de transformatie in het sociaal domein complex maken, zoals de vergrijzing, de toename van het aantal kleinere huishoudens, en het feit dat kwetsbare inwoners steeds langer thuis wonen. Wat de transformatie bemoeilijkt zijn in de eerste plaats het tekort aan passende woningen (met zorg) en de wachtlijsten in de specialistische hulp en ondersteuning (mede door personeelstekort in de zorg). Ook de volgende landelijke trends zijn van invloed op de transformatie: individualisme, de afname van de vrijwillige inzet, en het feit dat minder mensen dan verwacht manteltaken op zich nemen. Daarnaast is in de praktijk de inzet van de eigen kracht van inwoners lastiger te realiseren dan gedacht. We zien tegelijk een toenemend beroep van inwoners op ondersteuning en hulp bij de gemeente. Ook kent de Zorgverzekeringswet (Zvw) minder dekking en is de toegang tot de Wet langdurige zorg (Wlz) verscherpt, waardoor er vaker en langer een beroep wordt gedaan op de gemeente (Jeugdwet/Wmo). De betaalbaarheid en houdbaarheid van de jeugdhulp en Wmo staan door dit alles onder druk. We zien een toename van het aantal jeugdigen dat hulp nodig heeft en ook een stijging in de kosten per jeugdige. Ook doen volwassenen vaker een beroep op geïndiceerde begeleiding. De invoering van het inkomensonafhankelijke abonnementstarief (vaste lage eigen bijdrage per huishouden) draagt hier negatief aan bij, zoals onder meer de toename van huishoudelijke hulp laat zien. Het voorgaande is een landelijk beeld.

Coronacrisis

Naast het boven geschetste krachtenveld is er de coronacrisis. Het blijkt essentieel dat we binnen het sociaal domein kunnen terugvallen op een duurzame en solide structuur van samenwerking en afstemming. Lokaal (en regionaal) blijven we samen met onze maatschappelijke partners adequaat en flexibel inspelen op hulp- en ondersteuningsvragen van onze inwoners. De coronacrisis is op dit moment niet voorbij en grijpt nog steeds fors in op de wijze waarop inwoners werken, leven, leren en zorgen. Zowel op de korte als de lange termijn. De bestrijding van de pandemie legt grote vraagstukken in de arbeidsmarkt, in het onderwijs en in de zorg onder een vergrootglas. De meervoudigheid van deze crisis maakt daarmee dat kwetsbare inwoners nog kwetsbaarder zijn geworden op het gebied van de arbeidsmarkt, inkomen, welbevinden en gezondheid (psychische druk, eenzaamheid).

Strategie voortzetten

We leggen meer nadruk op normaliseren en demedicaliseren (lees: niet problematiseren). We moeten blijven investeren in informele zorg, algemene voorzieningen, vrijwilligerswerk en mantelzorg. Met investeringen in een sterke sociale basis dragen we bij aan twee effecten: prettig samenleven in vitale en verbonden wijken en buurten én preventie en herstel: mensen in een kwetsbare situaties kunnen gewoon meedoen. We investeren in terreinen waar we maatschappelijk rendement verwachten. Hoewel dit een lange adem nodig heeft en het

effect ervan moeilijk in geld uit te drukken is, blijven we geloven in de ingezette koers van hulp- en ondersteuning dichtbij. Preventie en vroegsignalering zijn essentieel, omdat we problemen eerder zien en bij voorkeur zelfs kunnen voorkomen. Door vroeg te signaleren, bespreken en zo nodig in te grijpen, kunnen we duurder maatwerk voorkomen. We realiseren daarmee een verschuiving van dure individuele specialistische inzet naar de algemene voorzieningen in de wijk, die een breed pakket bieden op het gebied van leefbaarheid, zorg en ondersteuning. Als hulp- en ondersteuning echt nodig zijn zetten we de goedkoopst mogelijke adequate oplossing in.

Samen met de Regio Gooi en Vechtstreek voeren we regionale maatregelen uit om zorgkosten van geïndiceerd maatwerk Jeugd/Wmo te beheersen (uit de verkenning Naar een financieel gezond sociaal domein). De kortetermijnmaatregelen voeren we zo snel mogelijk in en de impact hiervan monitoren we samen met de Regio. Ook voeren we lokale maatregelen uit. De beheersmaatregelen hebben kort gezegd betrekking op de toegang, dat wil zeggen op in-, door- en uitstroom geïndiceerd maatwerk, het versterken van algemene voorzieningen, de effectiviteit van zorg (onder andere samenwerking tussen organisaties), en op het verder toerusten van consulenten. De lokale en regionale maatregelen zijn verwerkt in de begroting. De extra gelden voor jeugdhulp zetten we lokaal en regionaal in voor een integrale aanpak, vanuit de eerder geschetste transformatiegedachte. De vraag daarbij zal zijn: Hoe willen we dat onze kinderen opgroeien? In plaats van: Hoe organiseren we de hulp goed?

Het bovenstaande is een langdurige opgave die vertaald is in diverse nieuwe nota's die na vaststelling, in 2022 in uitvoering zijn gegaan, zoals de Jeugdnota, Gezondheidsnota, en het Actieplan Mantelzorg.

7.1 Optimale dienstverlening sociaal domein

7.1.1 Doelstelling - Doelmatige inzet maatwerkvoorzieningen - inwoners jonger dan 18 jaar

We bevorderen de eigen kracht van onze jeugdigen en het gezinssysteem door bij een hulpvraag aan te sluiten bij wat onze jeugdigen en hun ouders zelf belangrijk en prettig vinden. Uitgangspunten daarbij zijn maatwerk, normaliseren en demedicaliseren.

Maatregelen

Inzet extra rijksmiddelen Jeugd voor oplossen knelpunten, in combinatie met transformatie jeugdhulp

We hebben de extra middelen voor jeugdzorg ingezet voor de volgende activiteiten:

We hebben deelgenomen aan twee pilots ter verbetering/versnelling van de jeugdbeschermingsketen. In de eerste pilot, Onderzoekstafel, hebben we de Beschermingstafel van de Regio Gooi en Vechtstreek (Overleg Veilig Verder) ingezet als start van het onderzoek door de Raad van de Kinderbescherming. Door het onderzoek in één keer te doen met alle betrokken partijen aan tafel, ook de ouders en zo mogelijk het kind, creëren we tijdswinst, omdat niet alles na elkaar hoeft te worden gepland.

In de tweede de pilot, Toetsen ter Tafel, geldt hetzelfde principe en wordt met alle betrokkenen aan tafel de afsluiting van een jeugdbeschermingsmaatregel getoetst.

Ook hebben we stappen gezet in de transformatie van Verblijf in een instelling naar Zo thuis mogelijk wonen. Dit doen we via bovenregionale samenwerking in de provincie Noord-Holland via Een Thuis voor Noordje. Wij willen samen met onze partners het aantal jeugdigen dat in een verblijf in een instelling verblijft, verminderen. We zetten daarbij in op het omvormen van langdurig verblijfsgroepen naar gezinsgerichte vormen van verblijf in kleinschaligere vormen. Ook stimuleren we pleegzorg en gezinshuizen. Onze jeugdconsulenten hebben ook deelgenomen aan het Actieertraject Verblijf, samen met onze ketenpartners. Hiermee willen we onze deskundigheid in probleemanalyses verbeteren. Zodat we er voor kunnen zorgen dat vaker voor een lichte voorziening wordt gekozen in plaats van een opname in een verblijfsinstelling.

Ook bekostigen we uit deze middelen het Regionaal Expertteam waarin onze jeugdconsulenten samen met onder andere ouders en jeugdigen, de jeugdhulpverleners en experts zeer complexe casussen bespreken om tot een gedragen oplossing te komen. In 2022 is dit Expertiseteam ingericht en is één casus behandeld.

Verder hebben we de middelen ingezet voor de bekostiging van de autonome stijging van vraag naar en verlening van individuele maatwerkvoorzieningen jeugdhulp. Dat betreft ook de inzet van Jeugd-GGZ als een individuele maatwerkvoorziening.

Verder wilden we deze middelen ook inzetten voor de versterking van grip op de lokale huisartsenroute. Daar zijn we niet aan toegekomen vanwege capaciteitstekort in personele zin.

Lokale en regionale maatregelen om zorguitgaven jeugdhulp te beheersen

De kosten voor de inzet van individuele maatwerkvoorzieningen voor jeugd zijn ook in 2022 gestegen. Casussen zijn complexer geworden en komen dus eerder voor de inzet van individuele voorzieningen in aanmerking. Ook vermoeden we dat er sprake is van na-ijleffecten van corona op de jeugd-GGZ. Met name wat betreft mentale problemen en eenzaamheidsproblematiek bij jeugdigen.

Om de toegang aan te scherpen hebben we ingezet op minder gebruik van individuele maatwerkvoorzieningen jeugd. We hebben daarvoor de Beleidsregels jeugdhulp gemeente Gooise Meren 2021 geïmplementeerd. Deze gaven onze consultants handvatten om met ouders en jeugdigen het goede gesprek te voeren over de eigen mogelijkheden en eigen probleemoplossend vermogen (eigen kracht).

'In dialoog verwijzen' hebben we gerealiseerd door de inrichting van het Regionaal Expertteam. Onze jeugdconsulenten bespreken zeer complexe casussen met dat team. Dat gebeurde samen met onder andere ouders en jeugdigen, de jeugdhulpverleners en experts, om zo tot een gedragen oplossing te komen.

Voor Uitvoeringsagenda Verblijf zijn we aan de slag met de omvorming van jeugdhulp met residentieel verblijf in grotere groepen naar verblijf in een meer gezinsgerichte vorm, zoals gezinshuizen. Bovenregionaal (Noord-Holland) wordt samengewerkt aan de omvorming van de Jeugdzorg plus (gesloten jeugdzorg) en de open 3 milieu-voorzieningen (een verblijfsvoorziening met verblijf, scholing en vrijetijdsbesteding op één terrein) naar kleinschaligere voorzieningen.

Voor Onderzoek en toegang verblijf zijn we bezig met 'Actieleren', aan de hand van concrete casuïstiek en begeleid door Hogeschool Windesheim. Deze werkwijze ondersteunt onze jeugdconsulenten, verwijzers en zorgaanbieders om anders om te gaan met uithuisplaatsing en crisis in gezinnen. Inzet daarbij is om op basis van een verdiepende analyse uithuisplaatsing te voorkomen en in plaats daarvan het gehele gezinssysteem te steunen, zodat ouders en jeugdigen met ambulante ondersteuning met elkaar verder kunnen.

De pilot Eenvoudige zorg, complexe situaties is in de praktijk anders vormgegeven. Het selecteren van gezinnen op basis van stapeling bleek vanwege de privacywetgeving een onmogelijke opgave. Veel winst kon worden behaald door te beoordelen of, en zo ja hoe de ingezette hulp effectief is (geweest). Dit gebeurt door de jeugdconsulenten van de gemeente. Daarmee is voor jeugd deze maatregel van regionaal naar lokaal verschoven. Voor Gooise Meren hebben we dit uitgewerkt in het Verbeterplan Versterkte procesregie, Eigenaarschap en Gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarin is beschreven hoe we het jeugdteam versterken, zodat de jeugdconsulenten regie kunnen voeren, ook bij complexe situaties.

Voorkomen van zwaardere vormen van ondersteuning en inzetten lichtere ondersteuning

We starten in januari 2023 met een pilot jongerenwerker in een school voor voortgezet onderwijs in Naarden.

De Rekenkamercommissie heeft in 2022 onder andere aanbevolen om de gemeentelijke jeugdconsulent in stelling te brengen als inhoudelijke regisseur. Deze aanbeveling ligt in lijn met de door ons gewenste versterking van het jeugdteam en de verbeteringen in regievoering door de jeugdconsulenten zoals beschreven in het Verbeterplan Versterkte procesregie, Eigenaarschap en Gezamenlijke verantwoordelijkheid. Gelet op de urgentie van de noodzakelijke verbeteringen zijn wij met het jeugdteam in 2022 gestart met een ontwikkeltraject regievoering, met als doel de kwaliteit van de regievoering op passende jeugdhulp te verbeteren. We hebben daarbij ingezet op deskundigheidsbevordering van de jeugdconsulenten, stevigere aansturing van het team op de door ons gewenste vorm van regievoering en op versterking van het jeugdteam door dit uit te breiden met onder andere een gedragswetenschapper en twee jeugdconsulenten.

Vanwege een gebrek aan personele capaciteit hebben we niet onderzocht hoe wij de huisartsen vanuit de uitvoeringsdienst kunnen faciliteren bij Jeugd-GGZ verwijzingen. De capaciteit hebben we ingezet voor het

opstellen en starten van de uitvoering van Verbeterplan Versterkte procesregie, Eigenaarschap en Gezamenlijke verantwoordelijkheid en voor het begeleiden van het onderzoek van de Rekenkamercommissie naar de processen Jeugdzorg.

In 2022 zijn we gestart met het inkooptraject Jeugd Verblijf voor Jeugdzorg Plus (gesloten instelling) omdat het bestaande contract afliep en er dan opnieuw hoort te worden ingekocht.

We hebben onze deelname aan het Buitenshuisproject geëvalueerd. Het blijkt beoogde effect van het wegnemen van stress bij kinderen van wie ouders psychische en/of verslavingsproblemen hebben, blijkt te worden behaald. Daarom hebben we het project structureel ingebed.

We hebben regionaal afspraken gemaakt voor de uitvoering van gedwongen kinderbeschermingsmaatregelen. De landelijke norm is om voor elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel binnen vijf dagen na uitspraak van een rechter een vaste jeugdbeschermer in te zetten en om binnen zes weken een gedragen plan van aanpak te hebben. Door gebrek aan personeel lukte het niet om aan elk kind binnen vijf dagen een vaste jeugdbeschermer te koppelen. Om toch tijdig aan de slag te gaan is nu de afspraak dat eerst een instroommedewerker actief met het gezin aan de slag gaat om een plan van aanpak te maken en hulp in te zetten. Daarna wordt het gezin alsnog overgedragen aan een vaste jeugdbeschermer.

7.1.2 Doelstelling - Doelmatige inzet maatwerkvoorzieningen - inwoners 18 jaar en ouder

De hulpvraag van onze inwoners is het uitgangspunt. De klantreis van hulpvraag tot (verlengen) zorgplan en bijhorende beschikking én de evaluatie van casussen leveren ons informatie waarmee we op doelmatige inzet kunnen (bij)sturen. Langdurige indicaties lopen we steekproefsgewijs na.

Maatregelen

Lokale en regionale maatregelen om uitgaven Wmo-maatwerk te beheersen

Huishoudelijke hulp

Het was nodig om aan verwachtingsmanagement bij inwoners te doen. De inwoners zijn door de gemeente per brief geïnformeerd dat de wachtlijst voor de inzet van huishoudelijke ondersteuning oploopt door het personeelstekort bij aanbieders. Dit is een regionaal en landelijk probleem. De regio Gooi en Vechtstreek heeft samen met de aanbieders gezocht naar oplossingen, zoals de inzet van studenten. Ook landelijk zijn hier gesprekken over gevoerd.

Dagbesteding/begeleiding

Er liep een succesvolle pilot voor laagdrempelige dagopvang van licht-dementerenden bij Versa Welzijn, als alternatief voor dagbesteding op indicatie (maatwerk). Zie ook paragraaf 7.3.1.

Kostenbewustzijn

Het kostenbewustzijn bij consulenten is het afgelopen jaar verhoogd doordat bij elke indicatie de zorgkosten zichtbaar zijn gemaakt. Ook onze inwoners worden over de kostprijs van de verleende voorziening geïnformeerd. Hoge kosten van maatwerk zijn echter geen grond om een voorziening niet toe te kennen indien deze het meest passend is voor de hulp- en ondersteuningsvraag. We streven naar de inzet van de goedkoopst mogelijke adequate inzet van hulp- en ondersteuning. Een inkomenstoets bij inwoners die huishoudelijke hulp aanvragen, is overigens op dit moment wettelijk niet toegestaan.

Grip op zorguitgaven

In de Peilnota zijn de zorguitgaven maatwerk Wmo (en Jeugd) voor de periode 2019-2021 weergegeven, met duiding.

Wmo-vervoer (sociaal-recreatief)

De reizigersbijdrage is verhoogd door deze gelijk te trekken met de reizigersbijdrage voor het OV.

Monitoren uitgaven Wmo-maatwerk

De zorguitgaven maatwerk Wmo (op indicatie) zijn gestegen door een grotere instroom van nieuwe hulpvragen. Inwoners wonen conform rijksbeleid met hulp- en ondersteuning langer thuis. Vaak wordt naast thuiszorg (Zorgverzekeringswet) ook een beroep gedaan op de gemeente voor hulp- en ondersteuning vanuit de Wmo.

Wachttijd meldingen (hulp- en ondersteuningsvragen aan de gemeente)

Er is een enorme inhaalslag gedaan om de wachttijd te verminderen. In heel 2022 was de wachttijd/meldingen om op te pakken ongeveer 150 meldingen, met een wachttijd tussen vier en acht weken vanaf het moment van melding. Hierin wijkt onze gemeente niet tot nauwelijks af van andere gemeenten met een vergelijkbaar aantal inwoners. Eind 2022 stond de wachttijd met nieuwe meldingen op ongeveer 55 (peildatum 29 november 2022). De meldingen konden sindsdien binnen drie weken opgepakt worden. Dit is bereikt door extra Wmo-consulenten in te huren.

We hebben diverse cliënten doorverwezen naar de Wlz. Het Centrum Indicatiestelling zorg (Ciz) bepaalt of de Wlz passend is. Het Ciz gaf op zijn beurt aan de gemeente door welke inwoners een Wlz-indicatie kregen waardoor bepaalde vormen van Wmo-maatwerk bij deze inwoners gestopt konden worden (zoals dagbesteding).

Steeds meer inwoners weten stichting MEE als onafhankelijke cliëntondersteuner te vinden. MEE helpt mensen om hun hulpvraag duidelijk te krijgen. Daarmee worden onze consulenten ontlast, omdat zij niet meer aan vraagverheldering bij met name complexe hulpvragen hoeven te doen. Vervolgens zoekt MEE samen met de inwoner eerst naar oplossingen in het voorveld, mits passend. In 2022 heeft MEE een toename van 15% aan hulpvragen in ondersteuning en begeleiding geconstateerd, waarvan de verwachting is dat deze stijgende lijn in de aankomende jaren zal doorzetten.

Verzamelaanvragen woningcorporaties / zorgaanbieders

De regeling Stalling scootmobielen is formeel vastgesteld. In 2022 is er eenmaal een financiële tegemoetkoming verstrekt. Hiermee is een scootmobielstalling gerealiseerd voor een grote groep bewoners van een woonzorgcentrum in Bussum. Dit maakt individuele stallingsplekken op deze locatie overbodig.

Met woningbouwcorporaties hebben we overlegd over verzamelaanvragen voor woningaanpassingen in woon(zorg)complexen, omdat dit individuele aanvragen voorkomt. Dit proces is nog niet afgerond.

Voorkomen van zwaardere vormen van ondersteuning en inzetten lichtere ondersteuning

De nieuwe Verordening Wmo 2023 en bijhorende Nadere regels zijn formeel vastgesteld en gepubliceerd.

Innovatiebudget sociaal domein

Er zijn in de afgelopen collegeperiode diverse lopende en nieuwe innovatieve pilots in het voorveld geweest die bekostigd zijn uit het innovatiebudget sociaal domein.

Twee (lokale) pilots zijn na een positieve evaluatie afgerond en worden na 2022 voortgezet, te weten Automaatje en Laagdrempelige dagopvang licht-dementerenden (beide Versa Welzijn). Automaatje betreft het vervoer van kwetsbare inwoners door vrijwillige chauffeurs die hun eigen auto inzetten. De Laagdrempelige dagopvang licht-dementerenden is een alternatief voor geïndiceerd maatwerk. Van beide laagdrempelige voorzieningen werd door inwoners goed gebruikgemaakt.

Wmo-hulpmiddelen nieuw aanbesteden

In 2022 is de inkoop van Wmo-hulpmiddelen aanbesteed. Hierna heeft de regio Gooi en Vechtstreek drie aanbieders gecontracteerd.

7.1.3 Doelstelling - Informatievoorziening optimaliseren

Inwoners hebben behoefte aan een duidelijk en actueel overzicht waar (laagdrempelige) hulp- en ondersteuning te vinden is. Ook instellingen en organisaties weten elkaar niet altijd te vinden.

Maatregelen

Meer wegwijs en samenwerking in de wereld van hulp- en ondersteuning

Door personele onderbezetting bij het team Beleid sociaal domein zijn er intern geen stappen gezet om een integrale sociale kaart op te stellen. Inwoners konden wel gebruik maken van bestaande instrumenten, zoals de informatiegids Wonen, Welzijn en Zorg Gooise Meren en netwerken zoals het Netwerk Meedoen in Gooise Meren.

7.2 Opgroeien en kansen krijgen - inwoners jonger dan 18 jaar

7.2.1 Doelstelling - Preventie en vroegsignalering inzetten

We willen kinderen van -9 maanden tot jongeren van 27 jaar in beeld hebben en houden. We hebben met de ketenpartners die de kinderen zien, afspraken over vroegsignalering en preventieve maatregelen.

Maatregelen

Bevorderen van een kansrijke start

De resultaten van de interventie Stevig Ouderschap waren succesvol. Ouders gaven aan zich zekerder te voelen als opvoeder en hun kind beter te begrijpen. We gaan Stevig Ouderschap structureel opnemen in het aanbod van Jeugd en Gezin.

Maatschappelijke diensttijd

In 2021 heeft het Ministerie de subsidie voor maatschappelijke diensttijd toegekend. In 2022 is de uitgebreide subsidie-aanvraag niet toegekend, omdat het subsidieplafond was bereikt. Dat betekent dat we in 2022 wel een aanbod hadden voor maatschappelijke diensttijd, maar niet zo uitgebreid als het plan was.

Opstellen integrale Jeugdnota

We hebben de Jeugdnota in 2022 niet aan de gemeenteraad voorgelegd, zodat we met de ontwikkeling van de Jeugdnota in 2023 rekening kunnen houden met de besluitvorming van de gemeenteraad in het vierde kwartaal 2022 over de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie.

7.2.2 Doelstelling - Voorkomen van onderwijsachterstand

De doelstelling is dat alle kinderen onderwijs volgen en zich kunnen ontwikkelen. Om onderwijsachterstand te voorkomen, hebben we gerichte aandacht voor onderwijsachterstanden en het vergroten van kansen voor leerlingen.

Maatregelen

Uitvoeren vernieuwd onderwijskansenbeleid

Vanuit de NPO-middelen zijn tal van projecten opgestart om kinderen met een achterstand te helpen ontwikkelen. Deze projecten variëren van opvoedondersteuning aan ouders, het stimuleren van lezen, huiswerkbegeleiding tot activiteiten in de buitenschoolse opvang.

Voor de voor- en vroegschoolse educatie gold dat er een toename was van het aantal deelnemers, terwijl er ook een personeelstekort was in de kinderopvang. We keken met SKBNM naar de opties om plaatsingen toch mogelijk te maken, hetgeen is gelukt ondanks een algemene plaatsingstop.

7.2.3 Doelstelling - Realisatie van toekomstbestendige onderwijshuisvesting

Met het Integraal huisvestingsplan onderwijs als uitgangspunt willen we voldoende en adequate duurzame toekomstbestendige huisvestingsvoorzieningen voor het onderwijs realiseren en in stand houden, die zoveel mogelijk aansluiten bij de eisen en wensen van de gebruikers in het onderwijs.

Maatregelen

Integraal plan lokalen bewegingsonderwijs

In verband met de Oekraïne-crisis is veel tijd besteed aan het realiseren van onderwijshuisvesting voor de Oekraïense basisschoolleerlingen (Globeschool) binnen de gemeente, en voor de Oekraïense middelbare scholieren (ISK) uit de regio Gooi- en Vechtstreek. Daardoor was er onvoldoende capaciteit om werk te maken van het Integraal plan lokalen bewegingsonderwijs.

Wijzigen van het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) naar een huisvestingsprogramma

De prijsontwikkelingen in de markt hebben veel aandacht gevraagd. Diverse projecten (Tweemaster, KC de Meerstroom) hebben hierdoor meer tijd gevestigd. Voor de Vondelschool is de initiatieffase afgesloten en het ontwerptraject gestart. Ook hebben we een begin gemaakt met de initiatieffase voor de Calsschool. De ontwikkeling van het Montessori Lyceum Gooise Meren is in samenwerking met het schoolbestuur een stap verder gebracht.

7.3 Sterke sociale voorzieningen: samenleven en een leven lang meedoen

7.3.1 Doelstelling - Collectieve voorzieningen versterken

Collectieve voorzieningen zijn onderdeel van de sociale basis. Met een sterke sociale basis dragen we bij aan twee effecten:

1. Prettiger samenleven in vitale en verbonden wijken en buurten.
2. Preventie en herstel: meer mensen in kwetsbare situaties kunnen gewoon meedoen in de eigen buurt.

Daarmee hopen we specialistisch maatwerk op indicatie te voorkomen of uit te stellen.

Maatregelen

Hernieuwen subsidieafspraken Versa Welzijn

Versa Welzijn en de gemeente hebben nieuwe procesafspraken gemaakt voor de samenwerking. Het gezamenlijk ontwikkeltraject om het maatschappelijk effect van welzijnswerk te kunnen meten blijkt een uitdaging en is daarom nog niet afgerond.

Voldoende laagdrempelige algemene voorzieningen.

De pilot Laagdrempelige dagopvang licht-dementerenden is verlengd tot 31 december 2022. De eindevaluatie was positief. Daarom wordt deze dagopvang voortgezet en voortaan structureel gefinancierd. Zie paragraaf 7.1.2, maatregel Voorkomen van zwaardere vormen van ondersteuning en inzetten lichtere ondersteuning.

7.3.2 Doelstelling - Wonen met zorg

We voeren de in 2021 opgestelde gemeentelijke visie op wonen met zorg uit. We brengen wonen en zorg dichterbij elkaar. Er moeten meer woningen komen. De vraag naar passende woonruimte, met allerlei varianten van ambulante zorg en ondersteuning, is toegenomen en het huidige tekort zal in de komende jaren alleen maar toenemen. Er is vergrijzing en inwoners blijven, ook als ze ouder worden, langer zelfstandig thuis wonen dan vroeger. Ook zijn er meer kwetsbare inwoners die na een begeleidingstraject in bijvoorbeeld een instelling voor beschermd wonen of een pleeggezin, zelfstandig willen, kunnen en moeten wonen. De samenwerking met partners zoals corporaties, zorginstellingen, huisartsen is essentieel om hierin stappen te kunnen zetten. We werken in dit alles nauw samen met programma 4 Wonen.

7.4 Omzien naar elkaar

7.4.1 Doelstelling - Sociaal verbonden gemeenschap

Vanwege het belang van sociale cohesie in wijken is ons uitgangspunt: een inclusieve samenleving, iedereen doet mee, en iedereen hoort erbij.

Maatregelen

Lokaal netwerk Een tegen Eenzaamheid

In 2022 vond een geslaagde bijeenkomst plaats van het netwerk: Kom Erbij, met 35 deelnemers. Maatschappelijke partners presenteerden zichzelf en wisselden ervaringen uit. Tijdens de Week tegen Eenzaamheid organiseerden we samen met het netwerk een interactieve voorstelling met theatergroep Draad in de Mess, die door circa 40 mensen werd bezocht, onder wie veel inwoners.

7.4.2 Doelstelling - Mantelzorgers worden ondersteund naar behoefte

Mantelzorgers zijn onmisbaar voor mensen die hulp behoeven en samen met onze maatschappelijke partners en de sociale kring die om hen heen staat, ondersteunen we onze mantelzorgers.

Maatregelen

Uitvoering van mantelzorgondersteuning.

De lokale nota Mantelzorgondersteuning en bijhorend actieplan zijn formeel vastgesteld. Regionaal is samenwerking met andere gemeenten gezocht. De reden was dat onze maatschappelijke partners onze regio ook vaak als werkgebied hebben en daarbij de mantelzorgers van hun cliënten tegenkomen. In het (concept) regionale programma Gezondheid en Ondersteuning is mantelzorgondersteuning expliciet als thema opgenomen, zo ook in de Samenwerkingsagenda van de regiogemeenten met het Zilveren Kruis.

Het Alzheimercafé heeft diverse keren met succes plaatsgevonden. Er is veel belangstelling voor van inwoners en hun mantelzorgers.

7.5 Gezonde leefomgeving en leefstijl

7.5.1 Doelstelling - Gezond leven voor iedereen

Wij promoten samen met de regio en de GGD een gezonde leefstijl voor al onze inwoners.

Maatregelen

Bevorderen van een gezonde leefstijl

De ambities vanuit het programma Samen voor Gezond zijn in 2022 onder andere verder uitgewerkt in het Preventie Handhavingsplan (PhP). We werken hierin samen met de regio. Er zijn onderzoeken geweest naar doorschenken bij dronkenschap. Stoptober (stoppen met roken) heeft aandacht gehad en we hebben Dry January (stoppen met drinken) voorbereid. De Gli-coaches (Gezonde Leefstijlinterventie) hebben in het afgelopen jaar meerdere activiteiten opgezet. Ook zijn Oekraïense vluchtelingen gestimuleerd om gezond te leven onder andere door hometrainers beschikbaar te stellen.

Door de interne beleidsvacature op het thema Gezondheid is er in 2022 beperkte lokale inzet geweest.

Nieuw gezondheidsbeleid 2022-2025

In 2022 zijn we gestart met de programma's Welzijn op Recept en Valpreventie, die in de aankomende jaren breed voor jong en oud verder doorontwikkeld worden. De succesfactor van deze programma's ligt in goede en constructieve netwerken tussen groepen en wijken. Denk hierbij aan de wijkagenda's, het Beraad Gooise Meren en eerste- en tweedelijns werkgroepen zoals Naarden Leeft KTV of WoR Muiden/ Muiderberg. Ook de samenwerking met Zilveren Kruis, RHOGO (overkoepelend orgaan huisartsen) en COSAGO (overkoepelend orgaan apothekers) heeft een positieve impuls gekregen.

7.6 Bescherming en Opvang

7.6.1 Doelstelling - Ondersteuning aan inwoners die (dreigen) maatschappelijk uit (te) vallen

De meest kwetsbaren in de samenleving krijgen de bescherming, hulp, ondersteuning en opvang die zij nodig hebben, zodat zij (weer) mee kunnen doen aan de samenleving en niet maatschappelijk uitvallen.

Maatregelen

Uitvoeren van het beleidsplan Bescherming en Opvang 2022-2025

In 2022 is de inkoop gerealiseerd van Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO). Nieuwe producten in de inkoop zijn de crisiskaart, de respijtovereenkomst B&O en mantelzorgondersteuning GGZ en verslaving. Huisvesting Maatschappelijke Doelgroepen (HMD) is doorontwikkeld, een succesvolle aanpak die heeft geleid tot minder huisuitzettingen. De openstelling van de Wet Langdurige Zorg (WLZ) voor beschermd wonen en de herindicaties van alle beschikkingen hebben geleid tot een daling van de regionale wachtlijst voor BW van 133 in 2020 naar 76 (waarvan 55 actief) in 2022. In het kader van de aanpak Verward gedrag is met de regiogemeenten en alle betrokken partners een uniform werkproces 'Niet-acute zorg onbegrepen gedrag' ontwikkeld. In Gooise Meren is een pilot Herstelgericht werken en inzet ervaringsdeskundigheid gestart bij de gemeentelijke Uitvoeringsdienst Sociaal Domein en Versa Welzijn. De eerste resultaten zijn positief. Deze pilot loopt door in 2023.

Het Rijk heeft in 2022 besloten de doordecentralisatie van de (centrumgemeente)middelen voor Beschermd Wonen en de aanpassing van het bijbehorende verdeelmodel Beschermd Wonen uit te stellen naar 2024. Er zijn voorbereidingen getroffen bijvoorbeeld bij de regionale inkoop. Er is een nieuw product Beschermd Thuis ontwikkeld dat een variant is op Beschermd Wonen, waarbij de inwoner in zijn/haar eigen woning de geplande en ongeplande 24-uurszorg en –begeleiding (thuis) ontvangt.

7.6.2 Doelstelling - Stoppen huiselijk geweld en kindermishandeling

Maatregelen

Evaluatie actieprogramma Geweld hoort nergens thuis 2019-2021

Het actieprogramma Geweld hoort nergens thuis heeft een impuls gegeven aan de aanpak van huiselijk geweld. De meeste activiteiten uit het regionaal actieprogramma zijn geborgd in het nieuwe beleidsplan Bescherming en Opvang 2022-2025 Herstel de verbinding.

De MDA ++ aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is in 2022 belegd bij de Regio Gooi en Vechtstreek (naast Veilig Thuis) en is daarmee structureel geborgd. Consulenten van Gooise Meren brachten casussen in.

Voor de versterking van het jeugdteam hebben we het Verbeterplan Versterkte procesregie, Eigenaarschap en Gezamenlijke verantwoordelijkheid opgesteld. We zijn gestart met de uitvoering.

Faciliteren Veilig Thuis

Veilig Thuis bestaat momenteel uit een deskundig team van medewerkers, gedragswetenschappers en vertrouwensartsen. Zij maken zich sterk voor een veilig thuis voor onze inwoners.

Kennis over meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling stimuleren

Werken volgens de 'meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' heeft door een verplichte training een vaste plek in het introductieprogramma van onze nieuwe medewerkers gekregen.

Versnellen jeugdbeschermingsketen

De pilot Toetsingstafel is geëvalueerd en betrokken partijen willen dit als reguliere werkwijze inbedden. De pilot Onderzoekstafel is nog niet afgerond vanwege onvoldoende casussen. Omdat beide pilots in samenhang worden bekeken, volgt een voorstel voor structurele inbedding in 2023.

7.7 Dierenwelzijn

7.7.1 Doelstelling - Zorgen voor een goed leven voor dieren

De gemeente heeft zorgplicht voor dieren als er niet voor ze gezorgd wordt (huisdieren) of als ze niet voor zichzelf kunnen zorgen (wilde dieren). De in 2019 vastgestelde beleidsnotitie Dierenwelzijn geeft aan hoe we uitvoering geven aan de gemeentelijke taken en aan de regierol van de gemeente op het gebied van zorg en bescherming van dieren. Zo zorgen we voor een prettige leefomgeving voor mens en dier, vergroten we de biodiversiteit, stimuleren we natuurinclusief bouwen en educatie over milieu en dierenwelzijn.

Maatregelen

Notitie Dierenwelzijn uitvoeren

Er is regelmatig overleg gevoerd met dierenwelzijnsorganisaties zoals het vogelhospitaal en de dierenambulance over onder andere structurele financiële tekorten bij deze organisaties en andere uitdagingen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
626 Onderwijshuisvesting	3.712	3.540	4.333	4.022
627 Overige onderwijs	1.837	1.988	2.604	2.500
628 Collectieve voorzieningen	4.552	3.891	4.270	4.241
629 Maatwerkvoorzieningen wmo	11.066	9.886	11.044	11.247
630 Maatwerkvoorzieningen jeugd	13.018	12.432	13.149	13.796
631 Opvang en beschermd wonen	2.055	5.300	2.150	1.394
632 Gezondheidszorg	2.957	2.585	2.678	2.969
Totaal Lasten	39.198	39.623	40.228	40.169
Baten				
626 Onderwijshuisvesting	-25	0	0	-92
627 Overige onderwijs	-325	-230	-674	-675
628 Collectieve voorzieningen	-13	0	-30	-78
629 Maatwerkvoorzieningen wmo	-583	-450	-560	-648
630 Maatwerkvoorzieningen jeugd	-40	0	0	-95
631 Opvang en beschermd wonen	-1.574	-5.388	-2.000	-1.387
632 Gezondheidszorg	-32	0	0	-40
Totaal Baten	-2.592	-6.067	-3.264	-3.015
Resultaat voor bestemming	36.606	33.555	36.964	37.154
Toevoegingen				
626 Onderwijshuisvesting	0	0	134	134
627 Overige onderwijs	0	0	103	103
Totaal Toevoegingen	0	0	237	237
Onttrekkingen				
626 Onderwijshuisvesting	-708	-96	-623	-443
627 Overige onderwijs	-1	-2	-2	-1
628 Collectieve voorzieningen	-207	-270	-320	-136
Totaal Onttrekkingen	-916	-368	-945	-580
Saldo reserves	-916	-368	-708	-343
Resultaat na bestemming	35.690	33.187	36.256	36.812

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 7	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<p><i>Doorbelastingen</i></p> <p>Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.</p>	123	V
<p><i>Onderwijswijnshuisvesting</i></p> <p>De budgetten voor onderhuisvesting laten per saldo een voordeel zien van € 225k. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitstel van de sloop van de Tweemaster en lagere beheer- en exploitatielasten.</p>	225	V
<p><i>WMO</i></p> <p>De overschrijding op openeinde regeling Wmo (€ 236k) wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de stijgende vraag naar WMO middelen zoals huishoudelijke hulp.</p>	-236	N
<p><i>Jeugd</i></p> <p>De lasten voor jeugd zijn € 570k hoger dan geraamd, ten opzichte van 2021 laten de lasten een stijging zien van € 815k. De hogere lasten zijn een gevolg van de stijging van de vraag naar jeugdzorg waarbij zwaardere en daarmee ook duurdere vorm van zorg nodig is.</p>	-570	N
<p><i>Opvang en beschermd wonen</i></p> <p>Zowel de baten als de lasten van Opvang en beschermd wonen zijn naar aanleiding van de overgang naar de Wlz vanaf 2022 lager geraamd. De uiteindelijke baten en lasten zijn circa € 600k lager dan geraamd.</p>	0	N
<p><i>Reserves</i></p> <p>De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten (kapitaallasten Godelindeschool, tijdelijke huisvesting onderwijs, Innovatiebudget, Wijkcoaches en actieplan 'Iedereen doet mee'), zijn gebaseerd op de gerealiseerde lagere uitgaven (€ 364k). De lagere lasten leiden daarmee tot een lagere onttrekking (lagere baten) van gelijke omvang.</p>	0	N

<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	-98	N
Totaal	- 556	N